

dosarul nr.2r-225/19

Instanța de fond: Judecătoria Comrat, sediul Vucănești – I. Botezatu

Instanța de recurs: Curtea de Apel Comrat – A. Curdov, L. Caraianu, D. Fujenco

ÎNCHEIERE

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

judecătorul

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Liudmila Balan,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Liudmila Balan
împotriva Întreprinderii Municipale „Apă-Canal” Vulcănești cu privire la apărarea
dreptului încălcat la servicii calitative și repararea prejudiciului moral,
împotriva încheierii din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat, prin care a
fost restituită cererea de recurs depusă de către Liudmila Balan,

constată:

La 10 ianuarie 2019 Liudmila Balan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii Municipale „Apă-Canal” Vulcănești cu privire la apărarea
dreptului încălcat la servicii calitative și repararea prejudiciului moral.

Prin încheierea din 11 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești nu
a fost dat curs cererii de chemare în judecată depusă de Liudmila Balan, pe motivul
necorespunderii prevederilor art. 166, alin.(2), lit. e) și art.167, alin.(1), lit. a), c) Cod
de procedură civilă. A fost acordat Liudmillei Balan termen de 10 zile pentru
lichidarea neajunsurilor menționate. (f.d.14-15)

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 1 februarie 2019 Liudmila
Balan a depus cerere de recurs, solicitând casarea încheierii din 11 ianuarie 2019 a
Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești. (f.d.21)

Prin încheierea din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat a fost restituită
cererea de recurs depusă de Liudmila Balan, în conformitate cu prevederile art.426¹,
alin.(1), lit.e) Cod de procedură civilă. (f.d. 29)

Prin încheierea din 22 februarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești a
fost restituită cererea de chemare în judecată depusă de către Liudmila Balan, din
motiv că nu a înlăturat în termenul acordat de către instanța de fond neajunsurile
menționate în încheierea din 11 ianuarie 2019. (f.d.32)

La 25 februarie 2019 (prin intermediul oficiului poștal) Liudmila Balan a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat. (f.d.61)

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a-l restitui din considerentele ce preced.

În conformitate cu art. 436 Codul de procedură civilă, recursul se depune de persoanele menționate în art. 430 Codul de procedură civilă, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 437 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 426¹, alin. (1), lit. (b¹) Cod de procedură civilă instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437, alin.(1) Cod de procedură civilă.

Conform art. 437, alin. (1) Cod de procedură civilă cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă: a) denumirea instanței la care se depune recursul; b) numele, denumirea, calitatea procesuală a recurentului sau a persoanei ale cărei interese le reprezintă, adresa lor; c) numele sau denumirea, adresa intimatului; e) denumirea instanței care a emis decizia în apel, data pronunțării și dispozitivul deciziei, argumentele admiterii sau respingerii apelului; f) esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective; g) data declarării recursului și semnătura recurentului.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că la 25 februarie 2019 (prin intermediul oficiului poștal) Liudmila Balan a depus cererea de recurs împotriva încheierii din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat, care este redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

Instanța de recurs remarcă că prin Hotărârea nr. 17 din 4 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74, alin. (1) al Legii nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În conformitate cu art. 13, alin.(1) al Constituției Republicii Moldova limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Prin prisma, art. 118, alin. (1) al Constituției Republicii Moldova și art. 9, alin. (1) al Legii cu privire la organizarea judecătorească procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească.

Colegiul reține că prevederi similare celor constituționale precizate se conțin și în art. 24, alin. (1) al Codului de procedură civilă, conform căreia judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

Astfel, sensul autentic al normelor citate supra evocă principiul utilizării limbii oficiale, care impune o condiție ca judecarea cauzelor să aibă loc în limba oficială a statului.

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba moldovenească. Cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, însă aceasta trebuie să fie însoțită de o traducere în limba de stat.

Instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Prin urmare, cererea de recurs redactată într-o altă limbă decât limba oficială a procesului trebuie însoțită de traducere acesteia, realizată de către un translator autorizat. Sarcina traducerii cererii formulate într-o altă limbă decât limba oficială a statului aparține celui care o prezintă, nu instanței de judecată.

Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs. Or, în conformitate cu articolul 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Colegiul reține jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului și anume cauza *Ivanov versus Finlanda* din 29 mai 2002, în care Curtea a constatat în cazul unei doamne cetățean rus, care invocase refuzul accesului la un tribunal pentru că își formulase cererea în limba rusă și nu în limbile oficiale din Finlanda – finlandeza și suedeza – că reclamanta fusese liberă să introducă o nouă acțiune, atât timp cât aceasta era formulată în una din limbile oficiale din Finlanda. Curtea Europeană a notat că, deși reclamanta nu beneficia de un drept absolut la gratuitatea asistenței juridice, ea putea solicita subvenționarea asistenței, precum și numirea unui avocat din oficiu care cunoștea una din limbile oficiale. Curtea Europeană nu a considerat că reclamantei i s-a îngădit accesul la un tribunal, în vederea intentării procedurilor civile.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de către Liudmila Balan împotriva încheierii din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat este redactată într-o altă limbă decât limba oficială a procesului și nu este însoțită de traducere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de către Liudmila Balan, deoarece nu corespunde prevederilor art. 437, alin. (1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 269-270, art. 426¹, alin. (1), lit. (b¹) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se restituie recursul declarat de către Liudmila Balan împotriva încheierii din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu